

Udskrift af dombogen

DELDOM

Afsagt den 15. april 2019 i sag nr. BS C1-966/2017:

Sagsøger
 mod
Sagsøgte ApS
Adresse 1
 6200 Aabenraa
 og
Sagsøgte A/S
Adresse 2
By 1

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag, der er anlagt den 24. august 2017, drejer sig om erstatningsvaret i anledning af en arbejdsulykke den 24. marts 2015, hvor **Sagsøger** som tagdækker kom til skade ved en faldulykke fra et stillads.

Spørgsmålet om ansvarsgrundlaget er udskilt til særskilt hovedforhandling og afgørelse, jf. retsplejelovens § 253, stk. 1.

Sagsøger har nedlagt påstand om, at **Sagsøgte ApS** og **Sagsøgte A/S** skal anerkende, at de enten solidarisk eller hver for sig er erstatningsansvarlige for den personskaade, som **Sagsøger** pådrog sig i forbindelse med arbejdsulykken den 24. marts 2015.

Sagsøgte ApS har over for **Sagsøgers** påstand nedlagt påstand om frifindelse.

Sagsøgte ApS har over for **Sagsøgte A/S** nedlagt om, at **Sagsøgte A/S** skal friholde **Sagsøgte ApS** for ethvert beløb, inklusive renter og omkostninger, som **Sagsøgte ApS** er pligtig til at betale **Sagsøger** som følge af tilskadekomsten den 24. marts 2015.

Sagsøgte A/S har over for **Sagsøgers** påstand nedlagt påstand om frifindelse.

Sagsøgte A/S har over for **Sagsøgte ApS** nedlagt påstand om, at **Sagsøgte ApS** skal friholde **Sagsøgte A/S** for ethvert beløb,

inklusive renter og omkostninger, som **Sagsøgte A/S** er pligtig til at betale **Sagsøger** som følge af tilskadekomsten den 24. marts 2015.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

Parternes synspunkter

Sagsøger har til støtte for påstanden gjort gældende, at **Sagsøgte ApS** og **Sagsøgte A/S** er solidarisk erstatningsansvarlige eller ansvarlige hver for sig for arbejdsskaden, som han pådrog sig under arbejdet som tagdækker hos **Sagsøgte ApS**.

Sagsøgte ApS er som arbejdsgiver erstatningsansvarlig for arbejdsskaden, der skete, da **Sagsøger** ville træde ned ad en stige og tog fat i et ikke fastgjort gelænder, der løsnede sig og faldt ned. Arbejdet har ikke været tilrettelagt sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Sagsøgte A/S har opstillet stilladset og har som selvstændigt virkende tredjemand ansvar for, at stilladset var korrekt og forsvarligt opsat og vedligeholdt. **Sagsøgte A/S** ikke har ført tilstrækkeligt tilsyn med stilladset, og **Sagsøgte A/S** burde ved tilsyn og gennemgang på sikkerhedsmøder have opdaget manglen som førte til arbejdsulykken.

Sagsøgte A/S har straks efter ulykken genmonteret stilladset og har derved undladt at sikre beviserne, hvilket ikke skal komme **Sagsøger** til skade i bevisvurderingen.

Sagsøgte ApS har over for **Sagsøger** til støtte for frifindelsespåstanden gjort gældende, at spørgsmålet om ansvarsgrundlaget skal behandles efter culpereglen.

Sagsøger har ikke løftet bevisbyrden for, at **Sagsøgte ApS** har handlet erstatningsansvarligt. Hverken **Sagsøgte ApS** eller nogen for hvis handlinger **Sagsøgte ApS** hæfter, har handlet culpøst eller i øvrigt ansvarspådragende over for **Sagsøger**.

Sagsøger har ikke ført bevis for, at hans tilskadekomst skyldes forhold ved stilladset, herunder et defekt gelænder. Det er udokumenteret, hvordan gelænderet skulle være fejlmonteret, og stilladset er endvidere ved løbende eftersyn fundet forskriftmæssigt.

Såfremt tilskadekomsten skete som følge af et defekt stillads, skyldes tilskadekomsten ikke forhold ved indretning af arbejdsstedet,

tilrettelæggelse af arbejdet, instruktion, tilsyn eller på anden vis, som **Sagsøgte ApS** som arbejdsgiver kunne have forhindret.

Sagsøger har ikke ført bevis for, at **Sagsøgte ApS** ved besigtigelse og tilsyn af stilladset kunne eller burde have opdaget eventuelle fejl og mangler ved det. **Person 1** hos **Sagsøgte ApS** var ca. 2-3 gange om ugen på byggepladsen og besigtigede arbejdsforholdene, og han fandt ingen forhold ved stilladset, der udgjorde en risiko for hans medarbejders arbejdsforhold.

Sagsøgte A/S, der både har opstillet og været bruger af stilladset, har ligeledes haft forpligtelsen til at opstille, ændre, vedligeholde og føre tilsyn med det pågældende stillads.

Sagsøgers tilskadekomst skyldes hans egne forhold (egen skyld), som skal medføre bortfald af erstatningspligten eller en forholdsmæssig nedsættelse heraf.

Sagsøgte ApS har til støtte for friholdelsespåstanden over for **Sagsøgte A/S** anført, at hvis retten finder det bevist, at **Sagsøgers** tilskadekomst skyldes fejl ved stilladset, og at **Sagsøgte ApS** og **Sagsøgte A/S** in solidum er erstatningsansvarlige, gøres det om det indbyrdes forhold mellem **Sagsøgte ApS** og **Sagsøgte A/S** gældende, at **Sagsøgte A/S** skal friholde **Sagsøgte ApS** for ethvert beløb, herunder renter og omkostninger, som **Sagsøgte ApS** måtte blive dømt til at betale til **Sagsøger**, jf. erstatningsansvarslovens § 25.

Sagsøgte A/S havde forpligtelsen til at opstille, ændre, vedligeholde og føre tilsyn med det pågældende stillads, samt at stille dette til rådighed for **Sagsøgte ApS**, jf. Plan for Sikkerhed og Sundhed, bilag I A.

Eventuelle fejl og mangler ved stilladset skyldes direkte **Sagsøgte A/S'** ansattes fejlmontering eller manglende vedligeholdelse eller tilsyn. Der er endvidere ikke bevist, at **Sagsøgte ApS** ved tilsyn af stilladset kunne eller burde have opdaget eventuelle fejl og mangler ved stilladset.

Sagsøgte A/S har over for **Sagsøger** til støtte for frifindelsespåstanden gjort gældende, at **Sagsøgte A/S** ikke har handlet culpøst, hvorfor der ikke påhviler dem et erstatningsansvar over for **Sagsøger**.

Stilladset var forsvarligt opstillet, korrekt monteret og eftersat af **Sagsøgte A/S**, og arbejdsskaden hidrører ikke fra **Sagsøgte A/S** forhold.

Såfremt stilladset ikke var korrekt monteret ved ulykken, skyldes det forhold hos **Sagsøger** eller **Sagsøgte ApS**.

Sagsøgte A/S har til støtte for friholdelsespåstanden over for **Sagsøgte ApS** gjort gældende, at i det omfang retten måtte finde, at **Sagsøgte A/S** er erstatningsansvarlig, skal **Sagsøgte ApS** friholde **Sagsøgte A/S** for ethvert beløb, herunder renter og omkostninger, som **Sagsøgte A/S** måtte blive dømt til at betale til **Sagsøger** jf. erstatningsansvarslovens § 25.

Sagsøger var ansat hos **Sagsøgte ApS**, der som arbejdsgiver har haft tilsynsforpligtelsen, instruktionspligten og ansvaret for ham og hans sikkerhedsuddannelse. **Sagsøgte ApS** er som arbejdsgiver erstatningsansvarlig for arbejdsskaden.

Forklaringer

Sagsøger har forklaret, at han den 24. marts 2015 var ansat som tagdækker hos **Sagsøgte ApS**, hvor han havde været ansat nogle måneder inden ulykken. Han er selvlært, og han har arbejdet som tagdækker i 10 år i to forskellige firmaer. Han udførte en tagdækkeropgave, da ulykken skete den 24. marts 2015 kl. 8.30. Han udførte opgaven sammen med sin bror **Vidne 1**. De arbejdede sammen som makkerpar. **Vidne 1** så ulykken ske. Tømrer **Vidne 2**, der var ansat hos **Sagsøgte A/S**, så også ulykken. Der var nogle tømrere på pladsen ved en bygning ved siden af. De stod under et halvtag 4-5 meter fra ulykkesstedet.

Han stod på et stillads i 2½-3 meters højde. Der var et gelænder ved stilladsets etage. Han vendte sig rundt for at gå baglæns ned ad stigen, der stod skråt. Han tog fat i gelænderet, der ikke var fast monteret med en skrue, og gelænderet røg ud af gaflen. Han var kommet ud på stigen, da han straks mistede balancen og faldt ned ad stigen. Han holdt en brænder i den venstre hånd og tog fat om gelænderet med den højre. Brænderen er 1 meter lang og vejer ½ kg. Han faldt direkte ned, som om han stod op, da han ramte jorden. I faldet trak han det ene ben til sig. Det andet ben ramte jorden som en pind. Han havde ikke sikkerhedssko, men tagdækkersko på. Det er håndboldgummisko af mærket Adidas Special.

Vidne 2 og **Vidne 1** kom hen til ham. De støttede ham, så han kunne komme ned at sidde. Foden svulmede op. **Vidne 2** kørte ham på skadestuen. Han havde knust hælroden, og det var ikke åbent brud. Han gik med gips og krykker i over 2 år.

Han har efterfølgende ikke kunnet arbejde som tagdækker. Han har været i jobprøvning som ”arbejdsdreng”, hvor han forgæves har forsøgt at komme op på 12 timer om ugen. Han er 57 år.

Han kender ikke projektleder **Person 2** fra **Sagsøgte A/S**, der har skrevet mail af 25. marts 2015, jf. bilag IIB. Hans beskrivelse af ulykken er ikke korrekt. Den 24. marts 2015 talte han med pladsformanden om ulykken. Han har ikke selv indgivet anmeldelse om arbejdsulykken til Arbejdsskadestyrelsen. Om formiddagen den 24. marts 2015 talte han med **Person 1**, der ejer **Sagsøgte ApS**. Han talte ikke med **Person 3**.

Beskrivelsen af forløbet i anmeldelsen, side 2, er ikke helt korrekt. Det var ikke en trappe, men en stige, han skulle ned ad. Hælen blev knust, og foden brækkede ikke. Med disse korrektioner passer beskrivelsen. Han har ikke selv set anmeldelsen, inden den blev sendt. Han har fået fortalt, at tømrerne efter ulykken fik travlt med at skrue gelænderet på.

Gelænderet er et bræt, der sidder i en bøjle. Da brættet ikke var skruet fast, tippede det op af bøjlen og faldt ned på jorden. Der var et hul i gelænderet, som han kunne komme igennem, når han trådte ned på stigen. Der var gelænder til begge sider på stilladsets etage. Stigen var helt ude i den ene side af stilladset. **V1** arbejdede på jorden, da ulykke skete.

Vidne 1 (V1)

Det var første dag, de anvendte stilladset, efter at tømrerne havde brugt ca. to dage på at lægge krydsfinerplader på taget. Det var et en-etages skur, hvor de skulle brænde pap på krydsfinerplader. De påbegyndte opgaven den 24. marts 2015 om morgenen, hvor de startede kl. 7.00.

De skal altid være to tagdækkere til at udføre arbejdet sammen, og hans bror **V1** var hans faste makker. Han så ikke, da **V1** gik ned ad stigen. Der var en stykke gelænder på ca. 50 cm, der stak ud foran stigen. Stigen var ca. 60 cm bred, og hullet var ca. 1 meter. Faldet skete, da han første gang skulle ned ad stigen den dag. Hele opgaven med at brænde pap på skurets tag ville tage et par timer. Han husker ikke hvor meget pap, de havde nået at brænde på. Bygningen er smal, og stilladset var ca. 8 meter langt og ca. 3 meter bredt.

Sagsøger har supplerende forklaret, at tagets krydsfinerplader var 1,2 meter til kip, og de stod på stilladsets etage og brændte pap på. Materialet blev løftet op med en manitou i en højde af 1,20 meter, og de tog materialet direkte fra pallen på manitoen og løftede ind over gelænderet. Tagdækkerne har ikke afmonteret gelænderet, der består af reklarer. Han kan bekræfte **Vidne 3's** forklaring om, at der aldrig havde været monteret reklarer på stilladsets gavlender. De skulle ikke arbejde på gavlenden. Han har ikke flyttet stigen eller foretaget ændringer af stilladset. Stigen var bundet fast og stod i kanten på langsiden. Der var reklarer på stilladsets langside. De arbejdede kun på langsiden. Han tog fat i den øverste reklar, og den var løs, og den faldt ned. Ved gavlenderne lå rækværket på stilladset.

Han havde arbejdet på en anden bygning dagen før og ikke på den omhandlede bygning. Han ved ikke, om stilladset så anderledes ud dagen

før. De andre stilladser på pladsen var heller ikke i orden. Når de skulle fra den ene langside til den anden, gik de på stilladset, der ikke var særligt højt.

Person 4 har forklaret, at han er direktør i **Sagsøgte A/S**, der er et entreprenørfirma med 100-150 ansatte og en omsætning på 250-300 mio. kr.

Firmeret udførte tømrerentreprisen i forbindelse med opførelse af et bofællesskab til handicappede. Tømrerne er vant til at sætte bukkestillads op. Det er formanden på pladsen, der har ansvaret for, at stilladset er opsat korrekt. Hvis der er fejl ved opsætningen, skynder de sig at få det ordnet. Han er ikke bekendt med, at der var fejl ved det omhandlede bukkestillads. Bygherren havde fokus på sikkerhed, og der var en sikkerhedsansvarlig.

Han har ikke selv været på byggepladsen den 24. marts 2015, og han hørte først om ulykke 1 år senere. Han har ikke set det omhandlede stillads. Det er logisk, at stigen er placeret ved gavlen. Der er 3 meter mellem stolperne, og der er normalt to gelændere og et fodspark. Ved stigen er der et hul med gelænder fra begge sider. Der er en stolpe på hver side af stigen. Der er en åbning i gelænderet, så man kan komme ned ad stigen. Åbningen er 120 cm og stigen 60 cm. Det kan være skruet skrue i gelænderet ved gavlen, men det er ikke påkrævet. Gelænderet er en 2-4 reklar. Man skal bruge godt med kropsvægt og bære sig klodset ad, for at reklaren løsner sig. Hvis stilladset er opført ideelt, kan gelænderet ikke løsne sig.

Hans medarbejdere har taget det kursus, som kræves for, at de må sætte bukkestillads op. Pladsformanden **Vidne 3** havde ansvaret for stilladset på byggepladsen, og **Person 2** havde det overordnede ansvar. De går rundt og holder øje med, at tingene er i orden. De andre faggrupper, så som VVS, blikkenslager, tømrer og tagpapfolk har også anvendt stilladset. De har tit oplevet, at de foretager ændringer på stilladset ved at fjerne gelænder mv. **Vidne 2** er ikke længere ansat hos **Sagsøgte A/S**.

Det tog ca. ½ dags arbejde for tømrerne at sætte krydsfinerplader op til bygningens tag. Det var et haveskur. Han ved ikke, om andre faggrupper har anvendt stilladset forinden.

Vidne 1 har forklaret, at han arbejdede som tagdækker hos **Sagsøgte ApS** i et sjak med sin bror **Sagsøger** som makker. Han blev fyret 3 måneder efter episoden. Han har lagt tagpap i 10 år som tagdækker. Den 24. marts 2015 mødte han på arbejde kl. 6.00. De pakkede ud og gik op på stilladset. Det begyndte at regne, og han gik ned via stilladset for at komme i tørvejr. Han stod og talte med en tømrer under et halvtag lidt derfra. **Sagsøger** fortsatte med at brænde pap på taget. Han så, at hans bror faldt ned på jorden. Han havde en brænder i den ene hånd, og han tog fat i rækværket, der røg ned på jorden sammen med broren. Han og tømreren **Vidne 2** hjalp ham i tørvejr. Broren sagde, de skulle ringe efter

en ambulance. **Vidne 2** sagde, at han ville køre broren på skadestuen, hvilket han gjorde.

Der var åbning på ca. 80-100 cm ved stigen, som var fastmonteret med strips. Stigen stod ved gavlen for enden af bygningen. Stigen var smallere end åbningen. Rækværket, der var et forskallingsbræt, var i ca. 1 meters højde over etagen. Det sad i en u-formet bøjle. Brættet vippede ud af bøjlen og svævede op i luften, da broren tog fat i det. Rækværket sad løst hele vejen rundt.

Han tog ikke selv fat i gelænderet, da han steg ned. Han mener, at han selv gik forlæns ned. Han så ikke, hvordan broren landede. Der var 2-3 tømrere, der så ulykken. Han løb straks hen til broren og kaldte på **Vidne 2**

Da broren var kørt afsted, satte han sig i firmabilen og drak en kop kaffe. Da tømrerne havde holdt pause, så han, at 2-3 tømrere gik op på stilladset og skuede rækværket fast. Han fik at vide af formanden, at han måtte køre hjem. Han har ikke anmeldt arbejdsskaden, og har ikke talt med arbejdsgiveren om episoden. Da han færdiggjorde opgaven dagen efter, var alle brætter på stilladset gjort fast.

Han anvendte stilladset dagen før episoden, da han skulle måle op. Stigen stod samme sted. Han husker ikke, om han var første mand oppe på stilladset den 24. marts 2015. De havde arbejdet et par timer, da ulykken skete. Der var én stige, som stod for enden på langsiden af stilladset.

Broren gik baglæns ned ad stige med en brænder i hånden. Han tog fat i brættet med den anden hånd. Han faldt ned fra toppen af stigen.

Vidne 2 har forklaret, at han har været ansat som tømrer hos **Sagsøgte A/S** og han var på arbejde den 24. marts 2015. Han stod 10 meter fra ulykkesstedet, og han så ulykken. **Sagsøger** gik baglæns ned ad stigen, og han så, at han tog fat i en reklar, der faldt ned. Han røg baglæns ned på jorden. Der var stilladset hele vejen rundt om bygningen. Det var opsat til tømrerarbejdet ca. 1 uge inden ulykken. Nogle gange afmonterer folkene gelænderet og sætter brætterne på igen uden at skrue dem fast på ny. Stilladset var i orden, da tømrerne forlod bygningen. Han har ikke set tagdækkerne løsne gelænderet.

Han transporterede **Sagsøger** til skadestuen. Han ved ikke, hvad der skete med stilladset, efter han forlod pladsen. Han ved ikke, om gelænderet blev genmonteret og deltog ikke heri.

Vidne 3 og en makker har opstillet stilladset. Tagdækkerne lukkede blot stilladset op for at placere materialet på taget. Firmaet følger reglerne, og Arbejdstilsynet havde været på besøg. Byggelederne holdt løbende opsyn. Han har ikke talt med sin arbejdsgiver om ulykken og foretog ikke

selv anmeldelse. Han går ud fra, at **Sagsøgte ApS** har sørget for det. Han kender ikke **Person 5**. Alle på pladsen kendte til ulykken.

Når **Sagsøgte A/S** har opstillet stillads, bliver det godkendt. Tagdækkerne kan åbne stilladset for at placere pap på taget. Man lukker stilladset igen, når man er oppe. Gelænderet kan skubbes tilbage. Man plejer at kravle op, lukke gelænderet op ved at skubbe planken tilbage, og lukke det igen, når man er oppe.

Der kom en traktor med byggemateriale, lige inden **Sagsøger** faldt. Han går ud fra, at de skulle have materialet op. Traktoren tilhørte **Sagsøgte A/S**. Han så ikke, at de satte materiale af. Nogle gange bliver det båret med håndkraft.

Vidne 3, **Person 6** eller **P7** og en yderligere person plejede at montere stilladset. **Vidne 3** plejede at kontrollere stilladset hver morgen. **Person 7 (P7)**

Han kender **Sagsøger**, og han tænkte, at det var bedst, at han kørte ham på skadestuen. Hans bil holdt endvidere i nærheden.

Vidne 3 har forklaret, at han blev uddannet som tømrer i 1992. Han var formand for tømrerne på byggepladsen. Han og **Person 6** stod for stilladserne. Han har 17 års erfaring med opbygning af stilladser og er uddannet i at opsætte stilladser op til 12 meters højde. Arbejdstilsynet havde været på pladsen uden at give anmærkninger. Det blev holdt sikkerhedsmøde hver 14. dag.

Han og **Person 6** havde opbygget stilladset ca. 2 dage før ulykken. Skuret blev rejst på 1-2 dage. Tømrerne lagde tagplader på, og der blev afdækket med presenninger. Tagdækkerne kom umiddelbart efter for at brænde pap på. Han så ikke stilladset den 24. marts 2015, da han havde forladt stedet, men han har set det efterfølgende.

Stilladset var i orden, da tømrerne forlod stilladset, og alt var skruet fast. Der var fastskruede reklarer i knæhøjde og 1 meters højde på stilladset. De var fastgjort med en 10 cm lang skrue, ligesom der sad en 5 cm skrue, der går igennem tømmeret. Der var ikke andre på stilladset, inden tagdækkerne kom.

Han befandt sig ved et andet skur 100 meter fra ulykkesstedet ved faldet. Det er ikke muligt at rykke en fastmonteret reklar af.

Han hørte efterfølgende om ulykken og gik til ulykkesstedet, hvor han kunne se, at **Sagsøger** var kommet galt afsted. Hele stilladset var ændret. Der var lavet ændringer af stilladset ved begge gavle. Ved gavlen på den korte side af stilladset var alle gafler og brædder fjernet. På den lange

side var det øverste bræt løst. En snor ved stigen var skåret over. Han formoder, at stigen har været flyttet. Gelænderet var beregnet til at tage fat i. Gelænderet går hen til stigen. Tagdækkerne har nogle gange skruet noget af stilladset af og undladt at skrue det på igen. Han tror, at **Sagsøger** er trådt ud over kanten og faldet ned. Efter ulykken talte de om det i skurvognen, hvorefter han og **Person 6** reablerede stilladset og skruede al tømmer fast. De bandt stigen fast.

Der var en traktor og en manitou på stedet. Tagdækkerne kunne ikke bære materiale op ad stigen, og de brugte manitouen til at hejse det op. Han har ikke set dem læsse det af på taget. Stilladset kan bære 300 kg.

Han husker ikke at have talt med **Person 4** om ulykken. Han talte med **Vidne 2**, og han mener ikke, at **Vidne 2** var i området, da ulykken skete. Tagdækkerne har selv taget gelænderet af, og de er selv skyld i ulykken. De må ikke tage gelænderet af. Han undrer sig over, at det ikke står i sikkerhedsreferatet.

Der var faktisk 3 gelændere, hvor det øverste sidder i 110 cm højde. Brædderne sidder i gafler. Stigen stod ved den korte gavlen. Bukkestilladset gik hele vejen rundt. Gavlen var ca. 2 meter høj, og stilladsets platform var i 2 meters højde. Da de skulle reablere stilladset, var det øverste gelænder skubbet væk. Det mellemste bræt var der heller ikke. Stigen er 60 cm bred, og åbningen ved stigen er 80-90 cm. Man skal kunne træde ind ved siden af stigen. Skruer og brædder lå på platformen, da han kom til stede. Bøjlerne var der. Alt var fjernet på nær det nederste bræt. Tagdækkerne havde fjernet det. Det er normalt at fjerne plankerne, når man løfter materiale op. De må ikke gøre det uden, at **Sagsøgte A/S** er til stede.

Da han kom til ulykkesstedet, var stigen genplaceret, men ikke bundet fast. Snoren var skåret over. Han tror, at stigen har været flyttet, så de kunne kravle op fra den anden side. Det tager ca. 5 minutter at afmontere stilladset.

Sagsøgte A/S har ansvaret for stilladset, og tagdækkerne kan kontakte **Sagsøgte A/S**, hvis stilladset skal afmonteres. De oplever ind imellem, at håndværkerne selv ændrer på stilladset.

Han tror ikke, at der efter ulykken lå en bjælke på jorden, men den lå platformen.

Vidnet kom til ulykkesstedet. **Vidne 2** og **Person 6** kom også, ligesom **V1** var til stede. Hvis de havde kontaktet en ambulance, ville der nok være kommet alkohol indover. De kørte ikke selv på skadestuen med ham for at undgå Arbejdstilsynet. **Person 2** har ikke fået oplysningerne fra ham om, at en tagdækker havde fået overbalance, som anført i bilag IIB. Redegørelsen stemmer ikke overens med, hvorledes han tror, at ulykken er

sket.

Da han kom til stede efter ulykken, var stilladset åbent i begge gavlender, og det var decideret farligt. Stilladset blev retableret, så det blev forsvarligt.

Person 3 har forklaret, at hun og hendes ægtefælle **Person 1** ejer **Sagsøgte ApS** Holding. Hun er økonomi og administrationsansvarlig. De var 20-25 ansatte i marken og 4 funktionærer. Der er 12 sjak, hvor 8-12 sjak kører dagligt. Der er normalt 2 mand pr. sjak, men der var 3 mand i det sjak, hvor **Sagsøger** arbejdede. **Sagsøger** blev ansat efteråret 2014, og arbejdsforholdet ophørte efter episoden.

Tagdækkerne var erfarne og styrede selv opgaven. **Person 1** og **Person 8** styrede og satte tagdækkerne ind i projektet på pladsen. De førte tilsyn og deltog i byggemøder. De tilså løbende 1-2 gange om ugen tagdækkernes fremdrift og arbejdets kvalitet. De udfyldte løbende KS-skemaer, der er tilgængeligt for byggeledelsen på pladsen.

Tagdækkerne kørte i firmabil fra egen bopæl til byggepladsen, hvor de samlede kollegaerne op på vej til arbejde. **Sagsøgte ApS** er underentreprenør for hovedentreprenører. Materialet blev leveret til pladsen.

Person 8 der var entrepriseder, fik en melding om ulykken. Hun har udfyldte arbejdsskadeanmeldelsen. Hun fik ikke oplysningerne fra **Person 8**. Hun er i tvivl, om hun fik oplysninger fra **V1** eller **Sagsøger**. Hun spurgte til de oplysninger, hun skulle videregive. Hun anmeldte ulykken den 27. marts 2015. Hun husker ikke, om de omtalte, at der havde været vidner til episoden.

Hun sørgede for, at **Sagsøger** fik udleveret sit håndværktøj. Arbejdsforholdet ophørte uden opsigelse. De har internt i virksomheden talt om hændelsen, men de har ikke drøftet den med **Sagsøgte A/S**.

Hun ved ikke, om **Person 8** kom til ulykkesstedet efter hændelsen. De fik at vide, at foden var brækket, og den skulle opereres. De fik at vide, at han var gået ned ad en trappe med håndværktøj i hånden. De tilså løbende byggepladsen. Hun ved ikke, om de tilså pladsen den 24. marts 2015.

Retten's begrundelse og afgørelse

Efter **Sagsøgers** forklaring, der støttes af vidneforklaringerne afgivet af **Vidne 1** og **Vidne 2**, som var vidner til hændelsen, finder retten godtgjort, at **Sagsøger** den 24. marts 2015 befandt sig på stilladsets dæk i ca. 2½-3 meters højde, hvor han som tagdækker skulle brænde tagpap på de krydsfinerplader, der udgjorde bygningens tag. Han skulle ned fra stilladset og trådte ud gennem åbningen i gelænderet og ud på stigen, idet han tog fat i gelænderet, der imidlertid ikke

var fastmonteret. Gelænderet løsnede sig og fløj ud af gafflen. Han fik herved overbalance og faldt ned øverst fra stigen, hvor han ramte jorden med det ene ben strakt, hvorved hælbenet blev knust. Dette støttes af de lægelige oplysninger i speciallægeerklæring af 22. juni 2017, hvor speciallægen har beskrevet, at der er tale om knusningsbrud af højre hælben med svære blivende mén og varig nedsættelse af arbejdsevnen.

Retten finder efter bevisførelsen, at **Sagsøger** uden egen skyld har været udsat for en ulykke på sin arbejdsplads, hvorved han blev sygemeldt efter at have pådraget et knusningsbrud af højre hælben.

Ad ansvar for **Sagsøgte ApS** og **Sagsøgte A/S**

Det fremgår af pkt. 4.8.3 i plan af 16.08.13 for sikkerhed og sundhed ved den omhandlede byggeplads, at **Sagsøgte A/S** som tømrerentreprenør ”opstiller, ombygger, vedligeholder og fjerner stilladset til tagarbejder og tagdækning”, og at stilladset skulle stilles til rådighed for alle entreprenører i forbindelse med udvendige tagarbejder.

Sagsøgte A/S er som professionel leverandør af det omhandlede stillads ansvarlig for, at stilladset var opstillet korrekt og sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Sagsøgte ApS har over for **Sagsøger** som hans arbejdsgiver ansvaret for, at arbejdsforholdene var sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. Selv om **Sagsøgte ApS** ikke selv har opstillet stilladset, har **Sagsøgte ApS** som arbejdsgiver ansvaret for, at stilladset var i forskriftmæssig stand under tagdækkernes brug, og at det løbende bliver efterset og tilpasset de opgaver, der skulle udføres.

Vidne 3, der var pladsformand og stilladsansvarlig for **Sagsøgte A/S** har forklaret, at da han kom til stede umiddelbart efter ulykken, var stilladset åbent i begge gavlender, og det var decideret farligt, ligesom han har forklaret, at han sammen med en tømrer kort tid efter ulykken reablerede stilladset, så det blev forsvarligt.

Det er forklaret af såvel **Person 4** og **Vidne 3**, at det ofte sås, at andre håndværkere, der gjorde brug af stilladset, foretog ændringer af stilladset. Det kan efter bevisførelsen ikke fastlægges hvem, der har undladt at fastmontere gelænderet ved stigen, men efter det oplyste lægger retten til grund, at **Sagsøgte A/S** ikke har sørget for, at de sikkerhedsrutiner, der skulle sikre, at stilladset var i forskriftmæssig stand, blev fulgt.

Retten finder herefter, at **Sagsøgte ApS** og **Sagsøgte A/S** begge er erstatningsansvarlige over for **Sagsøger** og in solidum skal betale erstatning.

Ad den indbyrdes fordeling mellem **Sagsøgte ApS** og **Sagsøgte A/S**
_____:

Vidne 3 var stilladsansvarlig hos **Sagsøgte A/S**, og projektleder **Person 2** havde det overordnede ansvar for **Sagsøgte A/S** på byggepladsen. **Vidne 3** har forklaret, at han befandt sig på byggepladsen ca. 100 meter fra ulykkesstedet, og at stilladset var decideret farligt, da han kom til ulykkesstedet umiddelbart efter ulykken. Det er ikke af **Sagsøgte A/S** godtgjort, at det skyldtes forhold hos **Sagsøgte ApS** at gelænderet ikke var fastmonteret. Efter de afgivne forklaringer finder retten, at **Sagsøgte A/S** kunne og burde have konstateret, at stilladset ikke var opstillet sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Det følger af planen for sikkerhed og sundhed, at **Sagsøgte A/S** som led i deres aftale med bygherren havde ansvaret for at opstille, ombygge, vedligeholde og fjerne stilladset til tagarbejder og tagdækning, ligesom det var aftalt, at stilladset skulle stilles til rådighed for alle entreprenører i forbindelse med udvendige tagarbejder. Som følge heraf finder retten, at **Sagsøgte A/S** skal friholde **Sagsøgte ApS** for de krav og de omkostninger, som **Sagsøgte ApS** dømmes til at betale **Sagsøger** som følge af tilskadekomsten den 24. marts 2015.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte ApS og **Sagsøgte A/S** skal anerkende, at de solidarisk er erstatningsansvarlige for den personskade, som **Sagsøger** pådrog sig i forbindelse med arbejdsulykken den 24. marts 2015.

Sagsøgte A/S skal friholde **Sagsøgte ApS** for ethvert beløb, inklusive renter og omkostninger, som **Sagsøgte ApS** er pligtig til at betale **Sagsøger** som følge af tilskadekomsten den 24. marts 2015.

Dommer